

UTREDNING AV FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÖVERLÅTELSE AV KONSTVERKET Y:ET

BAKGRUND

Denna PM behandlar förutsättningar för Timrå Kommuns möjligheter att överlåta Y:et som sådant samt immateriella rättigheter kopplade till konstverket.

Konstverket Y:et är skapat av Bengt Lindström och placerat intill E:4 an vid Indalsälvens delta. Timrå kommun står som ägare till konstverket.

Under utredningen har framkommit att några överlåtelsehandlingar eller andra skriftliga handlingar från själva uppförandet av konstverket inte finns att tillgå. Det är därför inte möjligt att veta om något och i så fall vad har avtalas mellan Bengt Lindström och Timrå kommun i samband med uppförandet av Y:et.

Det har också tidigare förekommit en process om byggnadsminnesförklaring av Y:et. Av de handlingar gällande Länsstyrelsens hantering av frågan och inhämtade uppgifter har framkommit att Länsstyrelsen avslagits den ansökan om byggnadsminnesförklaring som behandlats och att beslutet vunnit laga kraft, vilket innebär att Y:et inte är föremål för någon byggnadsminnesförklaring.

ÖVERLÅTELSE AV KONSTVERKET Y:ET SOM SÅDANT

Som ägare till konstverket Y:et har Timrå kommun möjlighet att överlåta konstverket till annan, med det förbehållet att det inte skett någon överenskommelse om begränsning av rätten att överlåta konstverket mellan Bengt Lindström och Timrå kommun.

En sådan överlåtelse omfattar enbart det fysiska konstverket som sådant och inte de immateriella rättigheterna till verket. Vid en dylik överlåtelse aktualiseras flera olika lagregler som ska följas/ iakttas, bl.a. kommunalagen i fråga om marknadsmässigt pris samt eventuellt arrende eller andra frågor kring upplåtelse av marken där Y:et är belägen.

Vid en överlåtelse kan villkor ställas upp mellan Timrå kommun och den till vilken överlåtelsen sker i ett överlåtelseavtal. Om konstverket av någon anledning därefter hamnar i någon annans händer t.ex. om ett företag läggs ned eller en privatperson går bort kan det vara svårt eller till och med omöjligt för Timrå kommun att göra sådana villkor som ställts upp vid överlåtelsen gällande t.ex. angående krav på upprustning och skötsel. Om konstverket överges är det i sista hand kommunens angelägenhet att hantera en sådan uppkommen situation.

Enligt lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL) som reglerar upphovsrättsliga frågor (se mer nedan) är huvudregeln att det är konstnärens ensamrätt att mångfaldiga konstverket. Ett undantag från detta återfinns i 24 § första stycket 1 URL som innebär att konstverk får avbildas om de är stadigvarande placerade på eller vid allmän plats utomhus. Bestämmelsen ger rätt till reproducering av konstverk genom fotografering, teckning, framställning av vykort m.m. under förutsättning att konstverket är beläget på eller vid allmän plats.

Vid en försäljning och en sammanhängande reglering av marken vid Y:et kan en överlåtelse innebära att konstverket inte längre är att betrakta som ett konstverk vid eller på offentlig plats och inte längre omfattas av det ovan angivna undantaget om avbildning.

ÖVERLÅTELSE AV IMMATERIELLA RÄTTIGHETER GÄLLANDE Y:ET

Upphovsrätten till ett konstverk uppkommer hos den som skapat själva konstverket och regleras i det ovan nämnda lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL). Upphovsrätten till bl.a. konstverk är en s.k. immateriell rätt som kan beskrivas som att konstnären äger rätten till verket. Upphovsrätten gäller i 70 år från upphovsmannens död.

Vid ett regelmässigt köp eller beställning av en tavla eller annat konstverk omfattas inte själva upphovsrätten / den immateriella rätten, som i huvudsak består av en ideell – och ekonomisk rätt. Den ekonomiska rätten brukar beskrivas som rätten till ersättning för verket när det nyttjas

genom visning, vidareförsäljning eller kopiering och den ideella rätten består bl.a. av en rätt för skaparen att bli angiven som upphovsman. Användning av ett konstverk i reklam, logotype eller andra kommersiella syften kräver således som huvudregel tillstånd från upphovsmannen eller företrädare för densamme då den kan anses beröra både den ideella- och framförallt den ekonomiska rätten.

För den som avser att t.ex. använda ett konstverk i kommersiella sammanhang krävs således en överenskommelse mellan den som vill använda verket och företrädare för upphovsmannen. I Sverige företräder organisationen Bildupphovsrätt flera konstnärer bl.a. Bengt Lindström, vilka kan vara behjälpliga att etablera kontakt med företrädare för upphovsmannen.

Av vad som framkommit förfogar inte Timrå kommun över de immateriella rättigheterna att t.ex. använda Y:et för kommersiella syften. Det är istället som nämnts ovan företrädare för upphovsmannen som innehar denna rätt. På denna grund är det därför inte möjligt för Timrå kommun att överlåta dessa rättigheter till annan part.

Sundsvall 2017-03-27

Per Hånell